

Programmeerimine

15. loeng

Täna loengus

- Algoritmid ja keerukus
- Lineaarne vs. kahendotsimine
- Sorteerimine
 - Valikumeetodil sorteerimine
 - Ühildusmeetodil sorteerimine

Algoritmid ja keerukus

- Konkreetse programmi efektiivsus sõltub:
 - programmis kasutatud algoritmidest;
 - sisendandmete suuruselt;
 - aga näiteks ka konkreetse masina riistvarast;
 - ...
- Põhiidee: ignoreerime masinast sõltuvaid konstante ja uurime **asümptootilist** keerukust:
 - millise funktsiooni $T(n)$ järgi kasvab algoritmis tehtavate sammude arv, kui sisendi suurus n kasvab lõpmatuks.
- Asümptootilist keerukust tähistame $\mathcal{O}(T(n))$.
- Keerukuse tähistamisel piisab kui näidata ainult kõige "kõrgemat järku" term.
 - Näiteks: $2n^3 + 5n^2 + 12n + 4 = \mathcal{O}(n^3)$.

Algoritmid ja keerukus

Ülesande lahendamise aeg

Kui palju aega kulutab kaasaegne arvuti aega ülesande lahendamiseks sõltuvalt algandmete hulgast?

	10	20	30	40	50	60
n	0,00001	0,00002	0,00003	0,00004	0,00005	0,00006
n^2	0,0001	0,0004	0,0009	0,0016	0,0025	0,0036
n^3	0,001	0,008	0,027	0,064	0,125	0,216
n^5	0,1	3,2	24,3	1,7 <i>m</i>	5,2 <i>m</i>	13 <i>m</i>
2^n	0,001	1,0	17,9 <i>m</i>	12,7 <i>p</i>	35,3 <i>a</i>	366 <i>saj</i>
3^n	0,059	58 <i>m</i>	6,5 <i>a</i>	3855 <i>saj</i>	$2 * 10^8$ <i>saj</i>	10^{13} <i>saj</i>

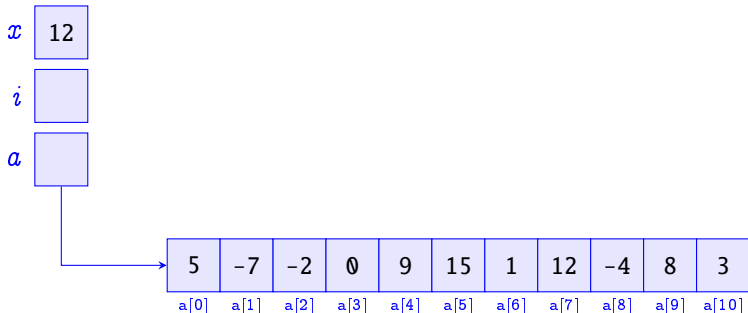
Massiivist elemendi otsimine

- Lihtsaim meetod massiivist elemendi otsimiseks vaatab massiivi elemente ükshaaval järjestikku läbi.
- Kui jõutakse otsitava elemendini, siis väljastatakse vastava elemendi indeks.
- Kui otsitavat elementi ei leidu, siis väljastatakse -1.

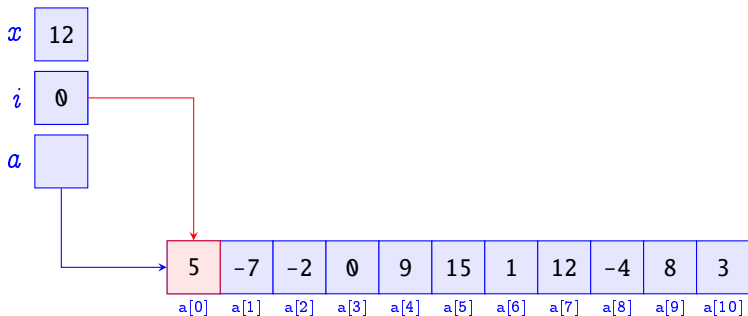
Lineaarne otsimine

```
def linearSearch(x, a):  
    for i in range(len(a)):  
        if a[i] == x: return i  
    return -1
```

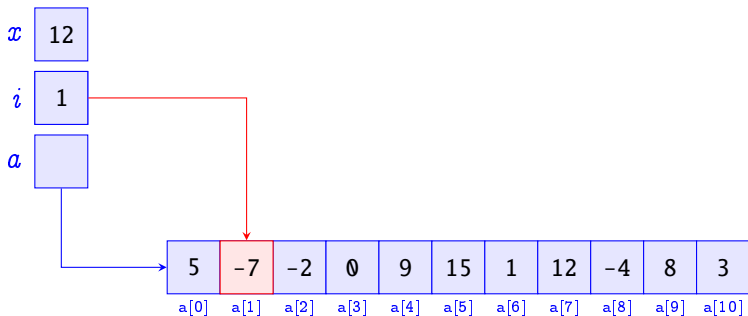
Massiivist elemendi otsimine

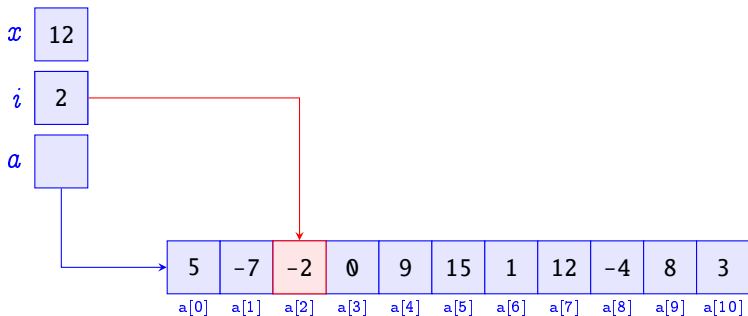
Massiivist elemendi otsimine

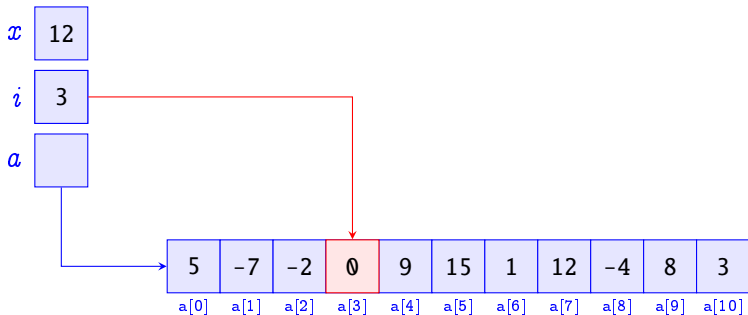
Massiivist elemendi otsimine

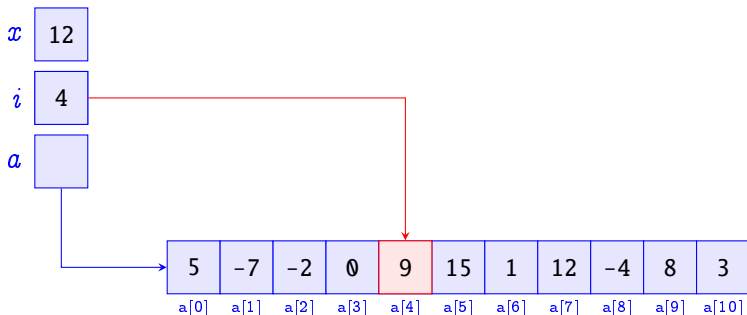
Massiivist elemendi otsimine

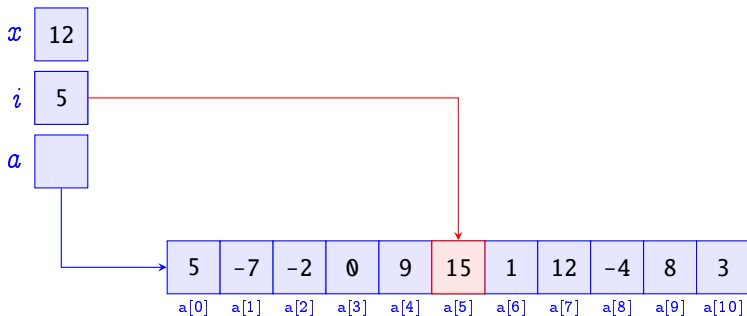
Massiivist elemendi otsimine

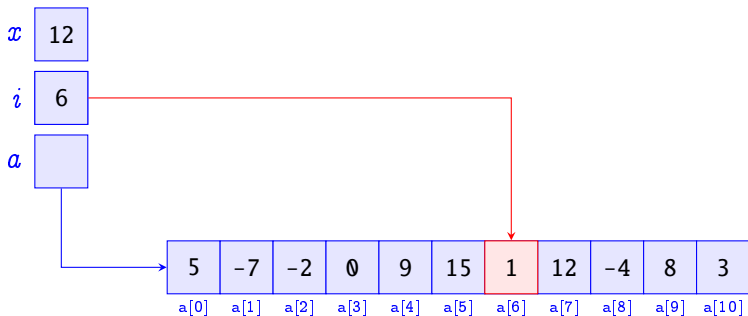
Massiivist elemendi otsimine

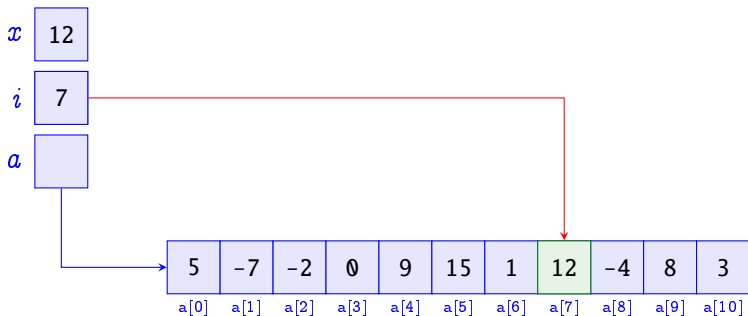
Massiivist elemendi otsimine

Massiivist elemendi otsimine

Massiivist elemendi otsimine

Massiivist elemendi otsimine

- Antud meetod on lineaarse keerukusega $\mathcal{O}(n)$, kuna halvimal juhul läbitakse kogu massiiv.
- Kui sisendmassiiv on *järjestatud*, siis on võimalik otsida tunduvalt efektiivsemalt kasutades **kahendotsimist**.
- Kahendotsimise idee:
 - Kontrollime massiivi keskmist elementi.
 - Kui see on otsitav, siis olemegi elemendi leidnud.
 - Kui see on otsitavast väiksem, siis otsitav saab olla ainult järgmiste elementide hulgas.
 - Vastasel korral saab otsitav olla ainult eelnevate elementide hulgas.
 - Kordame kogu protsessi vastaval alammassiivil.

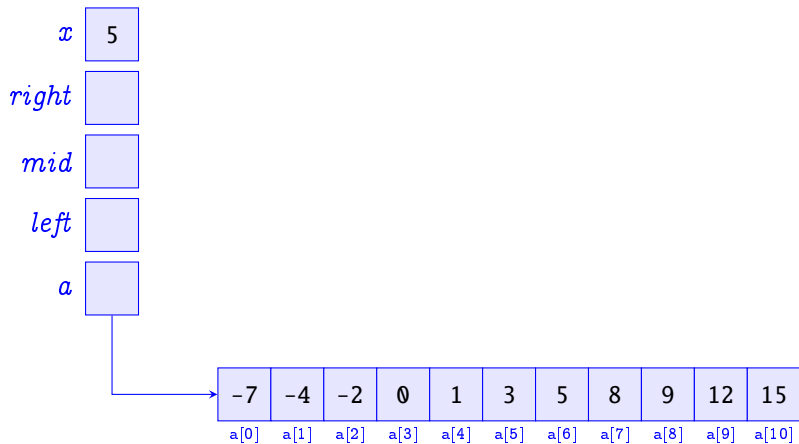
Kahendotsimine

Kahendotsimine

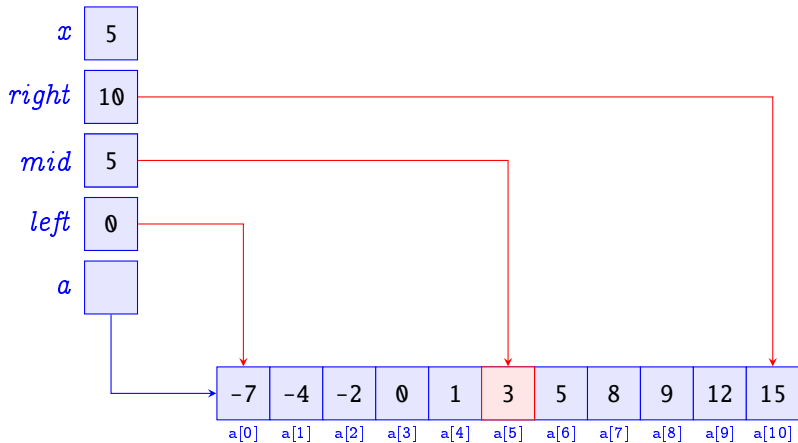
```
def recBinSearch(x, a, left , right ):
    if left > right:
        return -1
    mid = (left+right) // 2
    if a[mid] == x:
        return mid
    elif a[mid] > x:
        return recBinSearch(x, a, left , mid-1)
    else:
        return recBinSearch(x, a, mid+1, right)

def binarySearch(x, a):
    return recBinSearch(x, a, 0, len(a)-1)
```

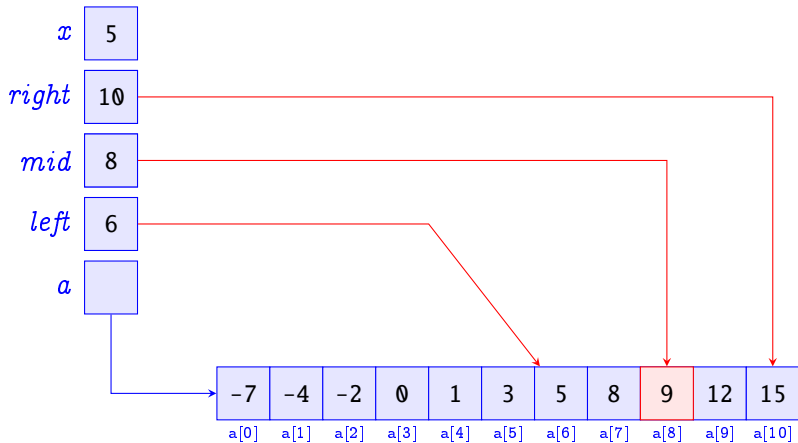

Kahendotsimine

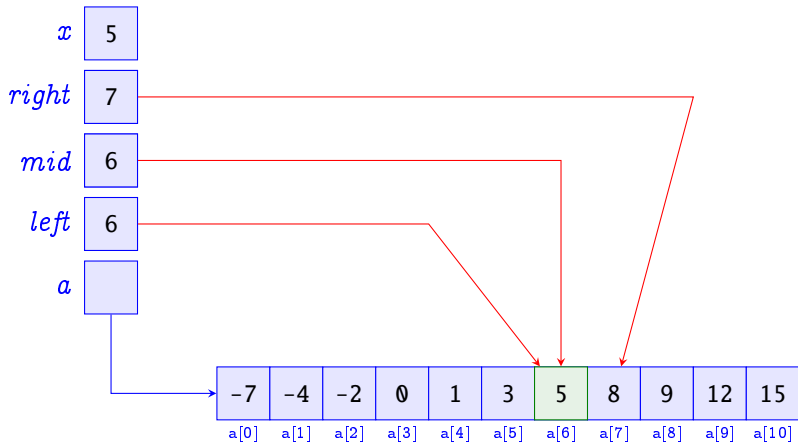
Kahendotsimine

Kahendotsimine

Kahendotsimine

Kahendotsimine

- Igal iteratsioonisammul välistatakse pool massiivist.
- Seega on kahendotsimine logaritmilise keerukusega $\mathcal{O}(\log_2(n))$.
- Suurte massiivide korral on erinevus efektiivsuses vägagi märgatav.
 - Näiteks, kui massiivis on $2^{20} = 1048576$ elementi, siis lineaarse otsimisega tuleb halvimal juhul kogu massiiv läbida.
 - Kahendotsimise korral tuleb halvimal juhul teha vaid 20 võrdlust.
- **NB!** Kahendotsimine eeldab, et sisendmassiiv on järjestatud; lineaarne otsimine seda ei eelda.

Sorteerimine

- **Sorteerimine** on andmete järjestamine nende väärtuste järgi.
- Kõigis meie näidetes vaatleme massiivielementide järjestamist kasvavasse järjekorda.
- Sorteerimiseks on mitmeid erinevaid meetode, milledest alljärgnevalt vaatleme kahte:
 - valikumeetod,
 - ühildusmeetod.

Valikumeetodil sorteerimine

Valikumeetodi idee

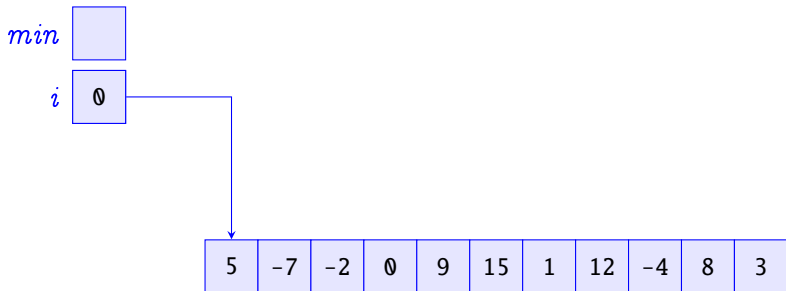
- Leiame elemendi, mis peaks olema kõige esimene.
 - Selleks otsime massiivist minimaalse elemendi.
- Vahetame selle elemendi massiivi tegeliku esimese elemendiga.
- Massiivi algus (so. esimene element) on nüüd sorteeritud ja edaspidi seda enam ei muuda.
- Ülejäänud massiiv on aga veel sorteerimata.
- Kordame kogu protsessi sorteerimata massiiviosal, kuni kogu massiiv saab sorteeritud.

Valikumeetodil sorteerimine

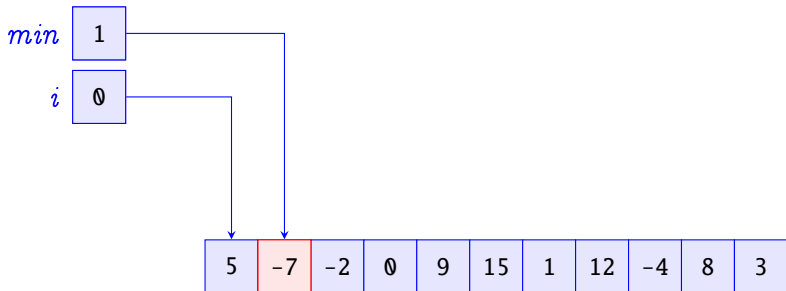
Valikumeetodil sorteerimine

```
def selectionSort(a):  
    for i in range(len(a)):  
        min = i  
        for j in range(i+1, len(a)): # otsi minimaalne  
            if a[j] < a[min]: min = j  
        if i != min: # vaheta elemendid  
            tmp = a[i]  
            a[i] = a[min]  
            a[min] = tmp
```

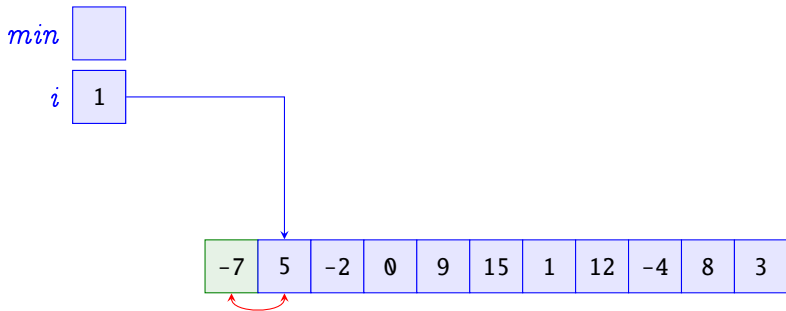

Valikumeetodil sorteerimine

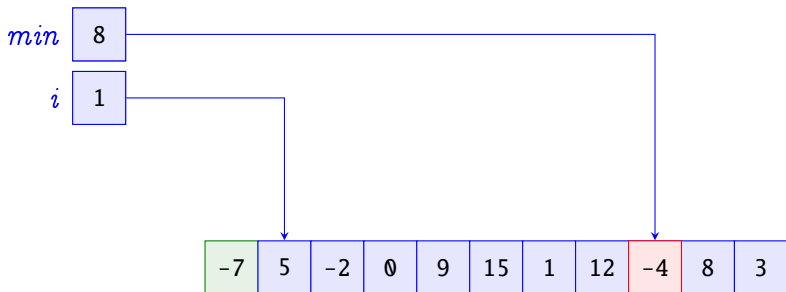
Valikumeetodil sorteerimine

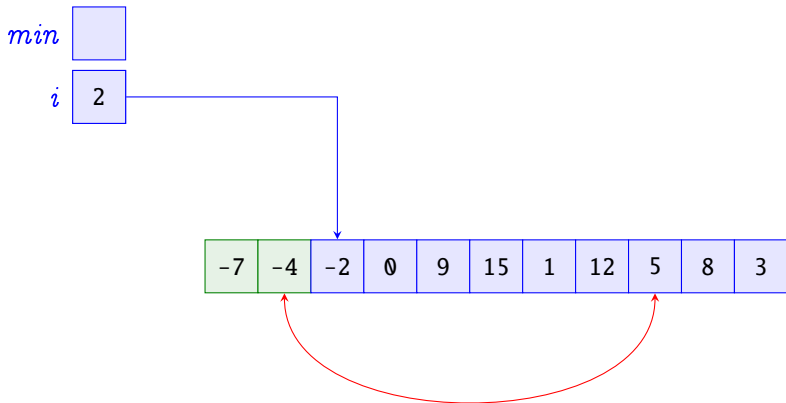
Valikumeetodil sorteerimine

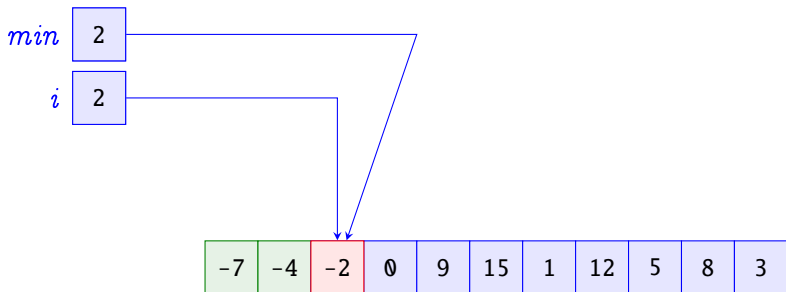
Valikumeetodil sorteerimine

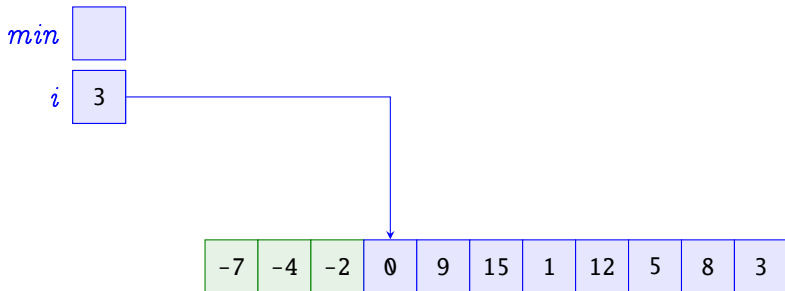
Valikumeetodil sorteerimine

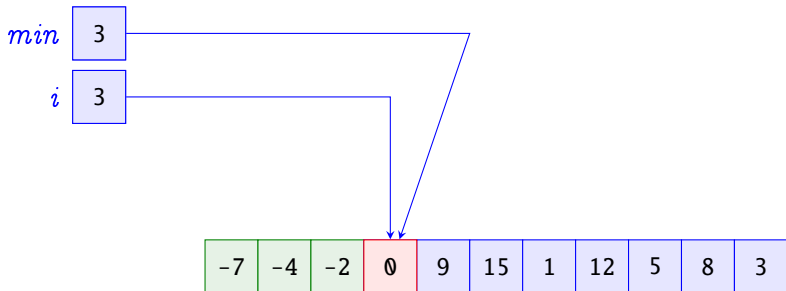
Valikumeetodil sorteerimine

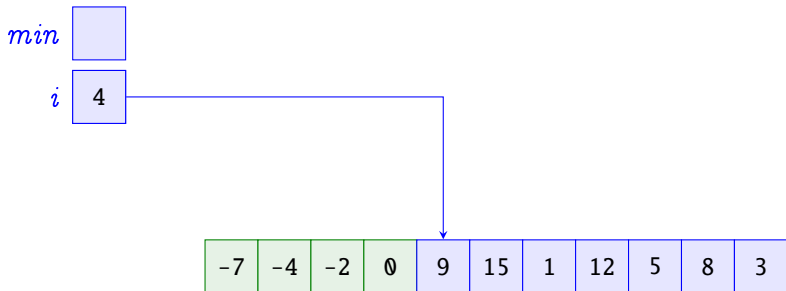
Valikumeetodil sorteerimine

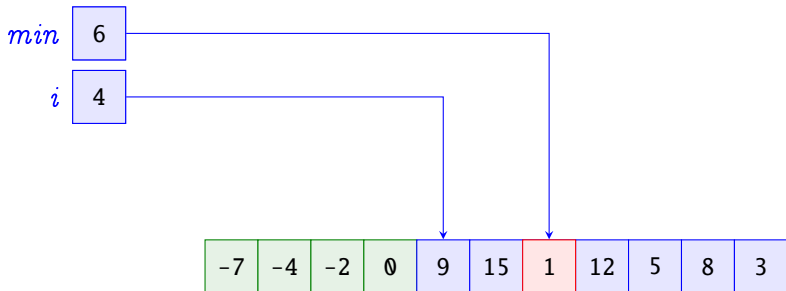
Valikumeetodil sorteerimine

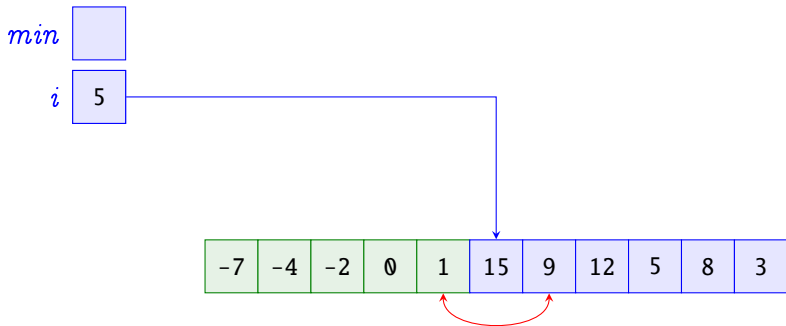
Valikumeetodil sorteerimine

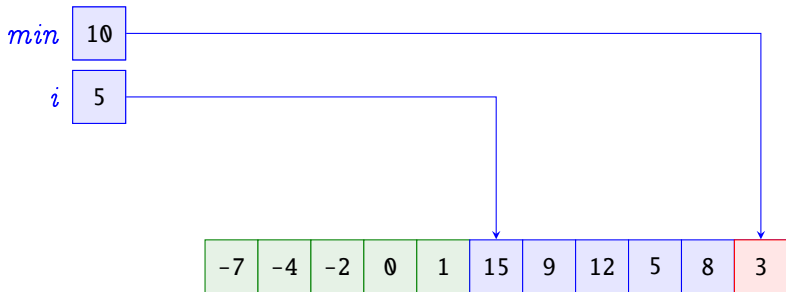
Valikumeetodil sorteerimine

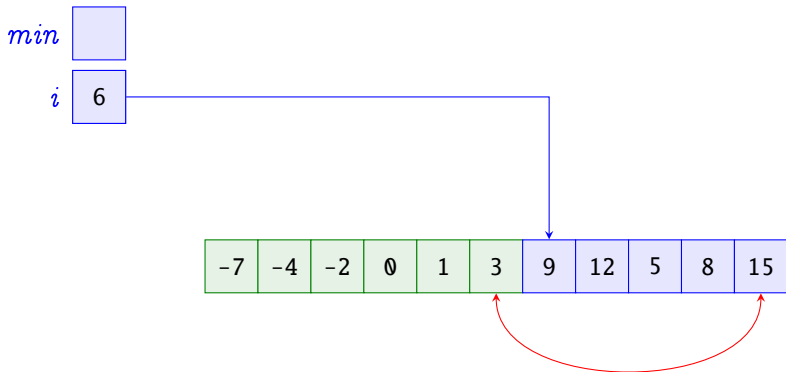
Valikumeetodil sorteerimine

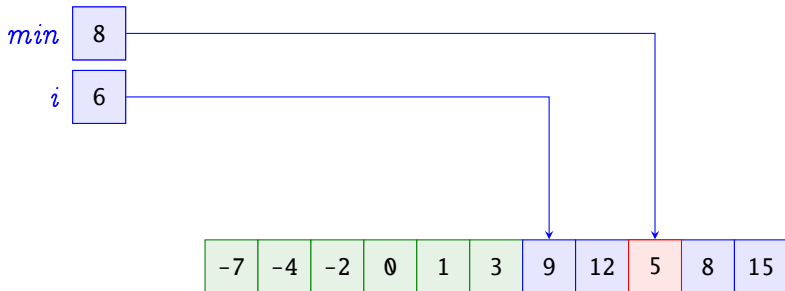
Valikumeetodil sorteerimine

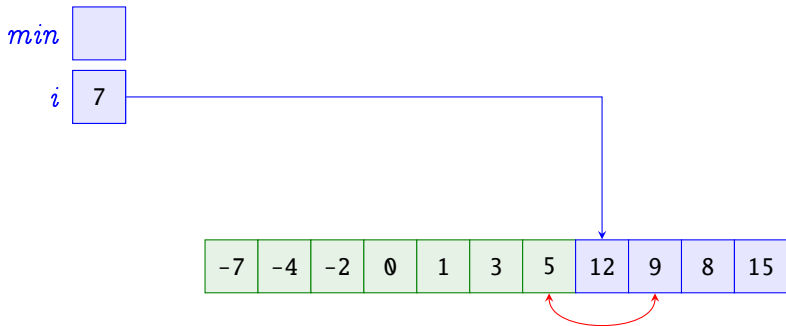
Valikumeetodil sorteerimine

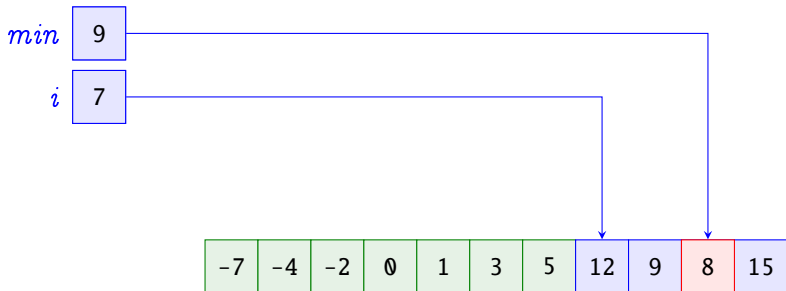
Valikumeetodil sorteerimine

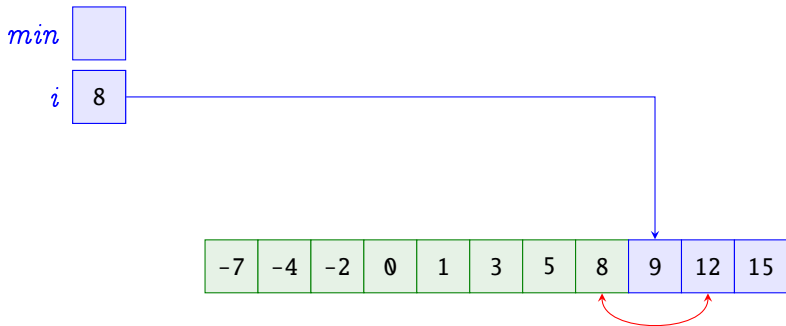
Valikumeetodil sorteerimine

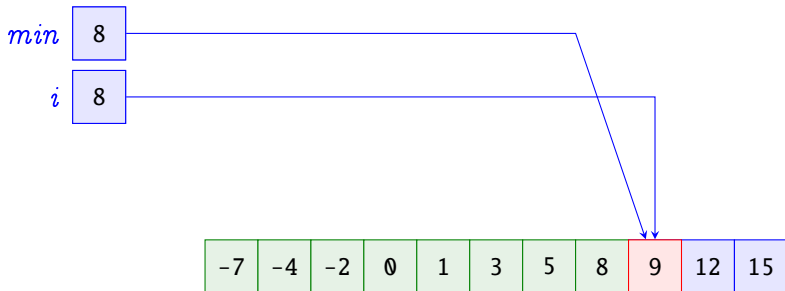
Valikumeetodil sorteerimine

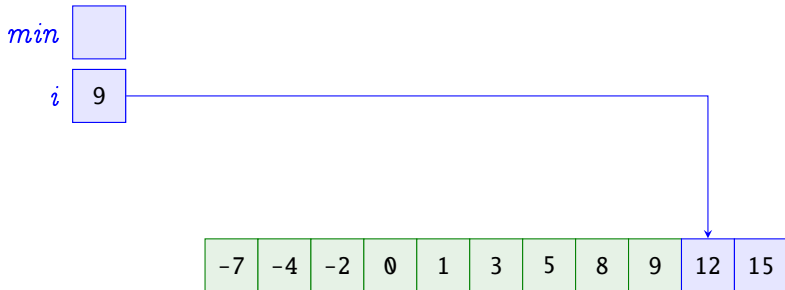
Valikumeetodil sorteerimine

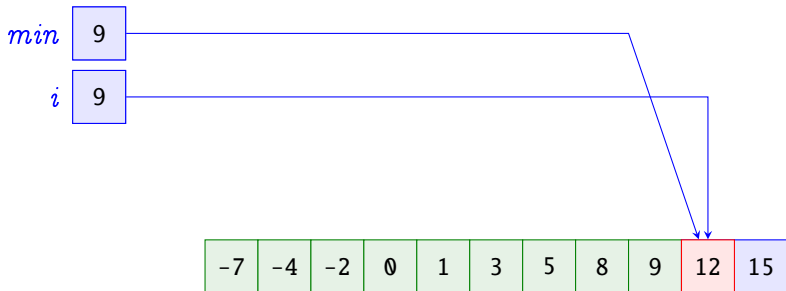
Valikumeetodil sorteerimine

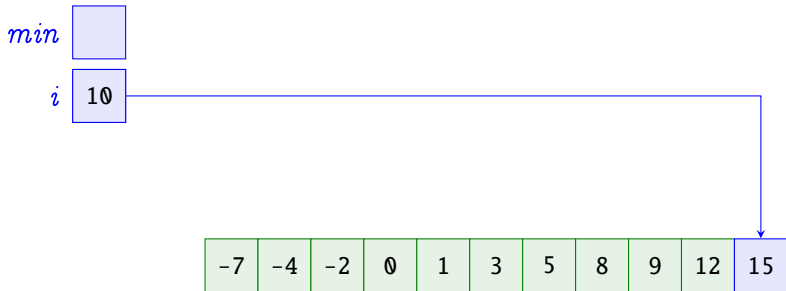
Valikumeetodil sorteerimine

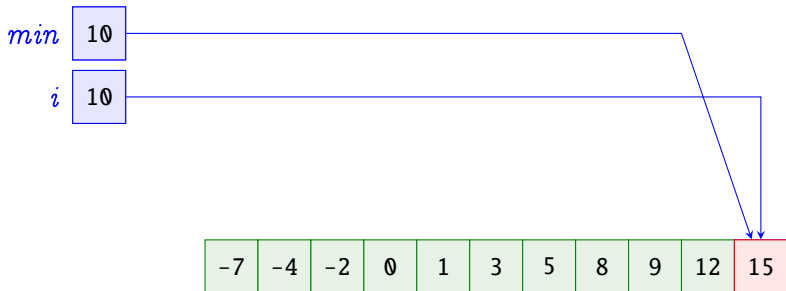
Valikumeetodil sorteerimine

Valikumeetodil sorteerimine

Valikumeetodil sorteerimine

Valikumeetodil sorteerimine

min

i

-7	-4	-2	0	1	3	5	8	9	12	15
----	----	----	---	---	---	---	---	---	----	----

Valikumeetodil sorteerimine

- Valikumeetodil otsitakse igal välisel iteratsioonisammul ülejäänud massiivist vähimat elementi.
- See nõuab kogu ülejäänud massiivi läbimist.
- Seega on valikumeetod ruutkeerukusega $\mathcal{O}(n^2)$ massiivi pikkuse n suhtes.

Ühildusmeetodil sorteerimine

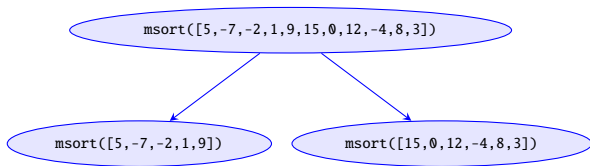
Ühildusmeetodil idee

- Jaotame massiivi kaheks võrdse pikkusega alammassiiviks.
 - Kui massiivis on paaritu arv elemente, siis esimene on ühe võrra lühem.
- Sorteerime alammassiivid rekursiivselt.
 - Rekursiooni baasiks on massiivid mille pikkus on väiksem kui 2.
- Ühildame alammassiivid (mis nüüd on juba sorteeritud) üheks terveks sorteeritud massiiviks.

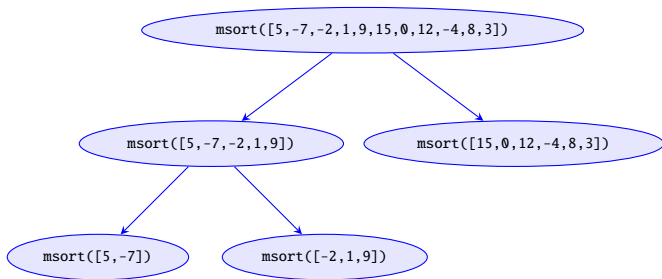
Ühildusmeetodil sorteerimine

```
mSort([5, -7, -2, 1, 9, 15, 0, 12, -4, 8, 3])
```

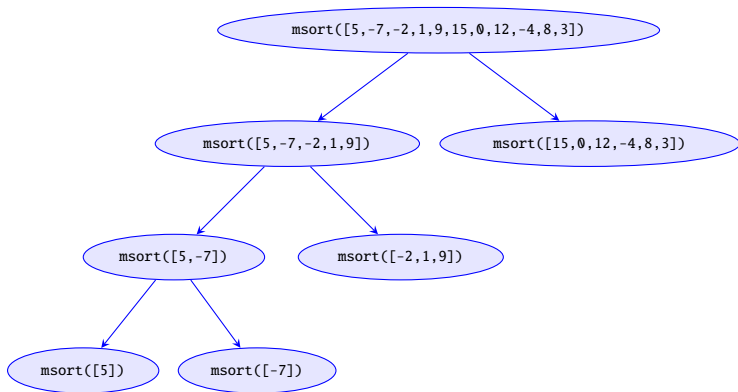
Ühildusmeetodil sorteerimine

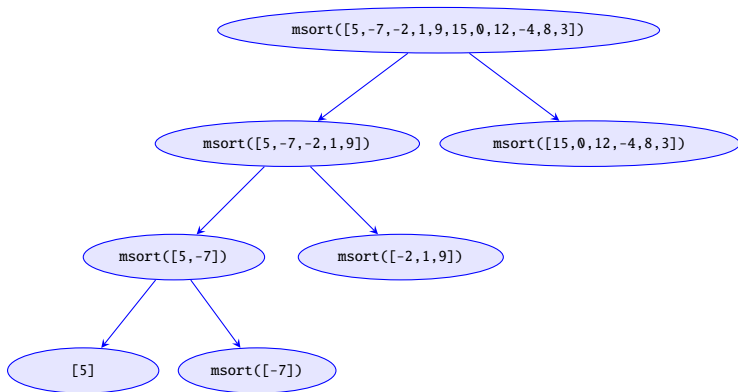
Ühildusmeetodil sorteerimine

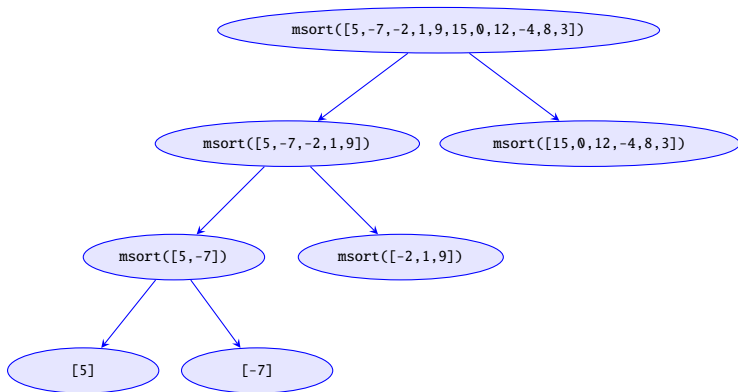
Ühildusmeetodil sorteerimine

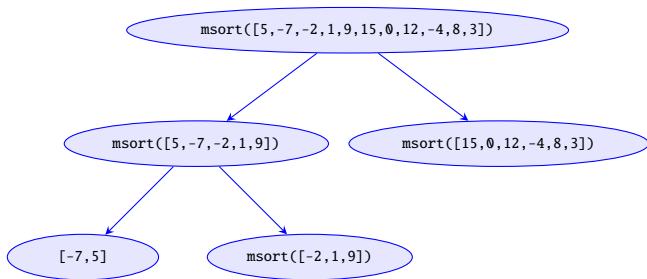
Ühildusmeetodil sorteerimine

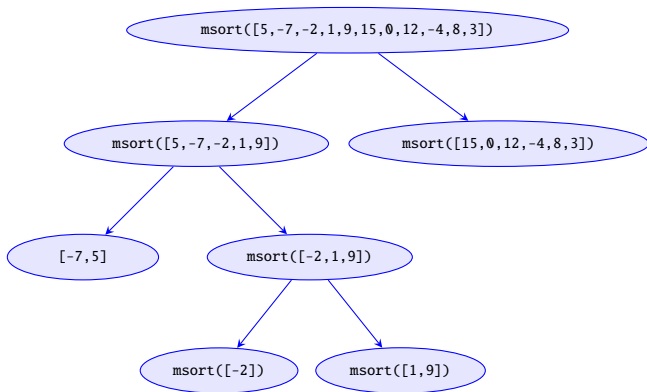
Ühildusmeetodil sorteerimine

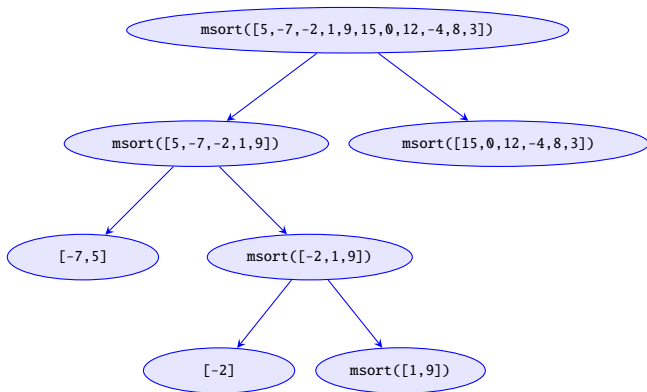
Ühildusmeetodil sorteerimine

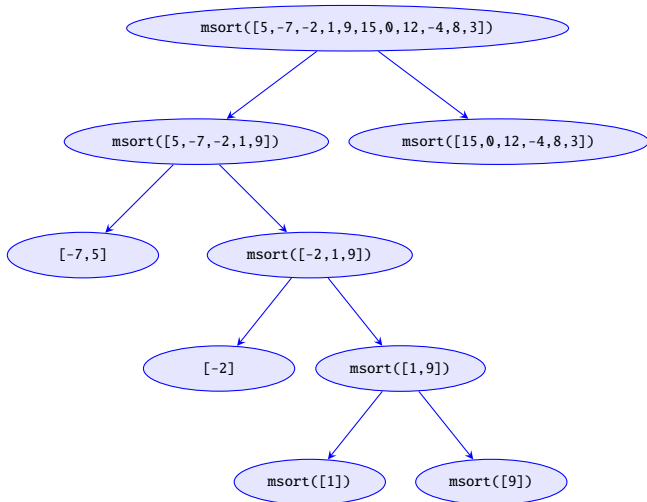
Ühildusmeetodil sorteerimine

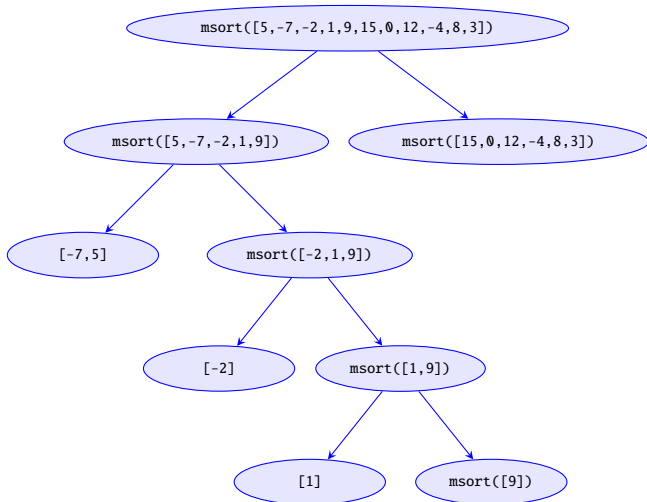
Ühildusmeetodil sorteerimine

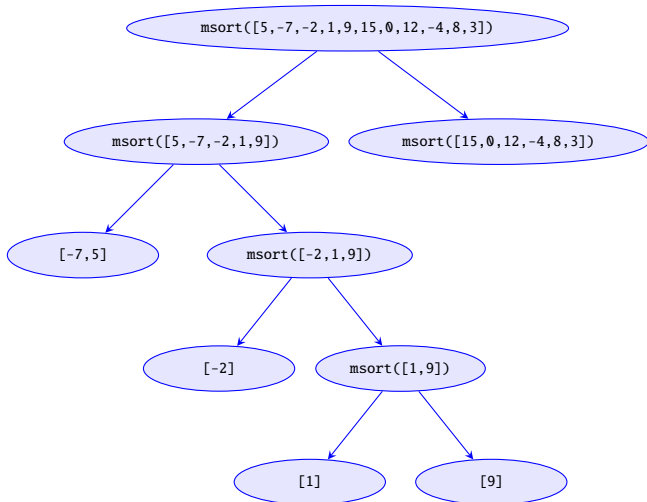
Ühildusmeetodil sorteerimine

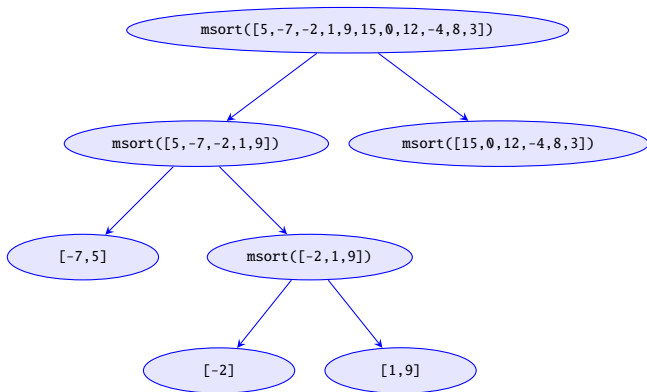
Ühildusmeetodil sorteerimine

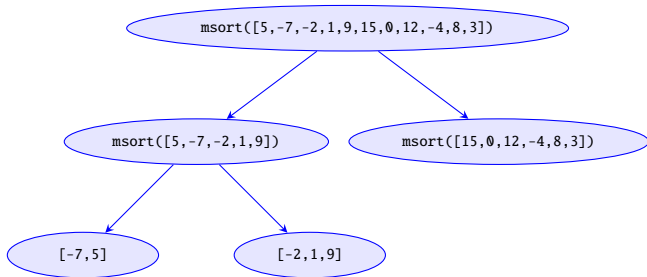
Ühildusmeetodil sorteerimine

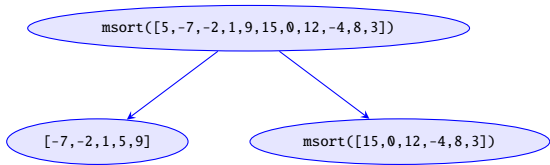
Ühildusmeetodil sorteerimine

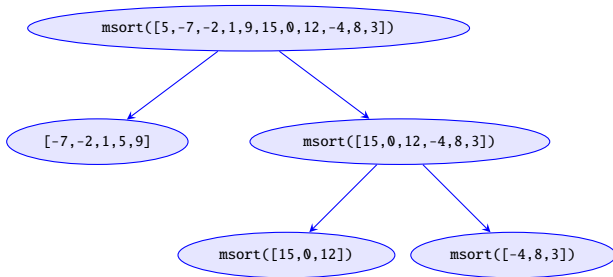
Ühildusmeetodil sorteerimine

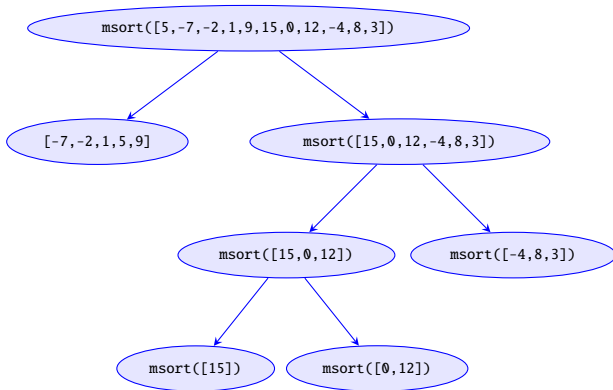
Ühildusmeetodil sorteerimine

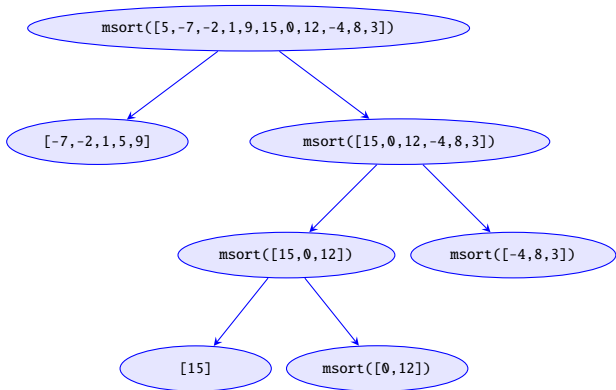
Ühildusmeetodil sorteerimine

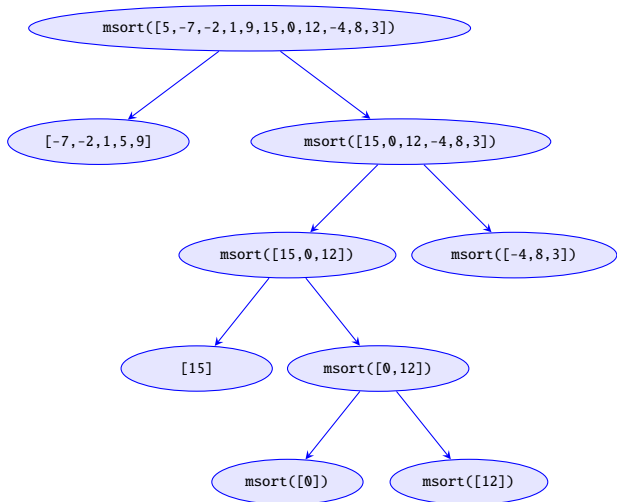
Ühildusmeetodil sorteerimine

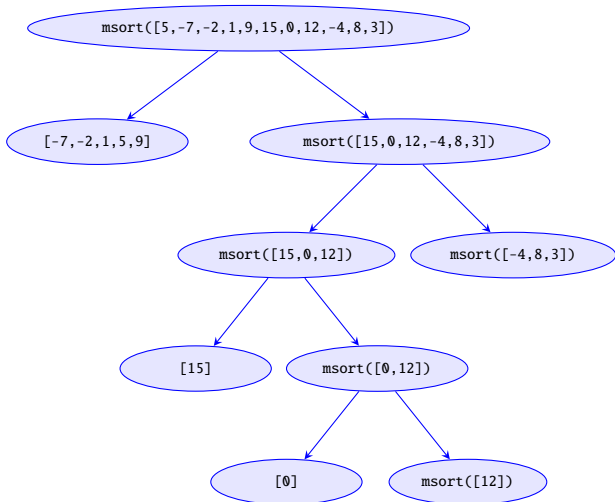
Ühildusmeetodil sorteerimine

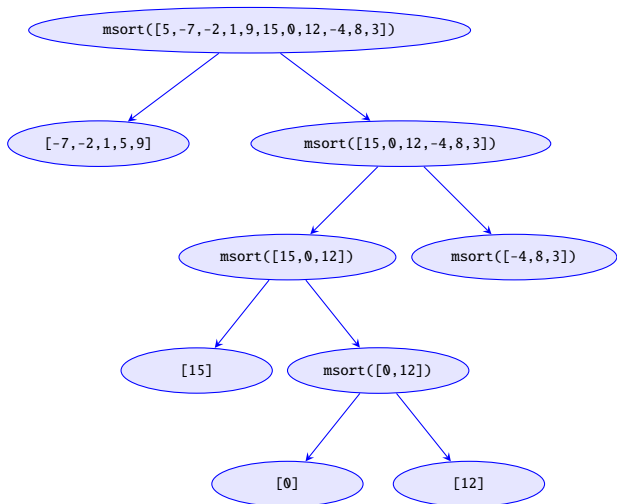
Ühildusmeetodil sorteerimine

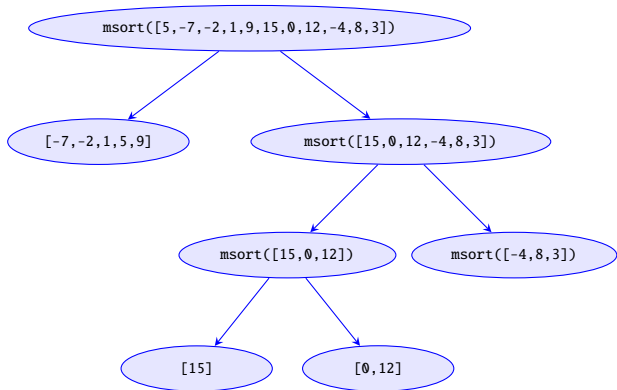
Ühildusmeetodil sorteerimine

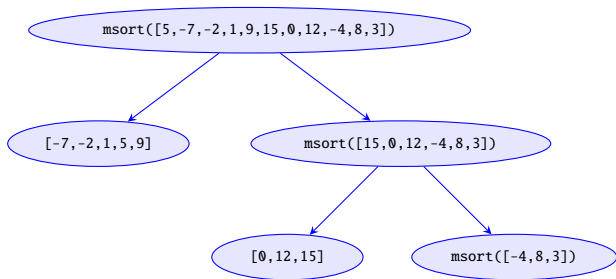
Ühildusmeetodil sorteerimine

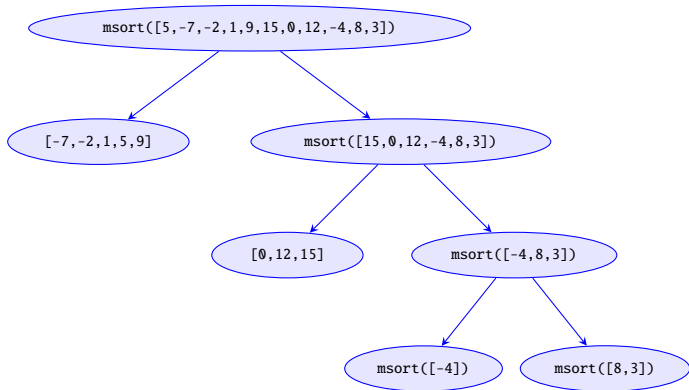
Ühildusmeetodil sorteerimine

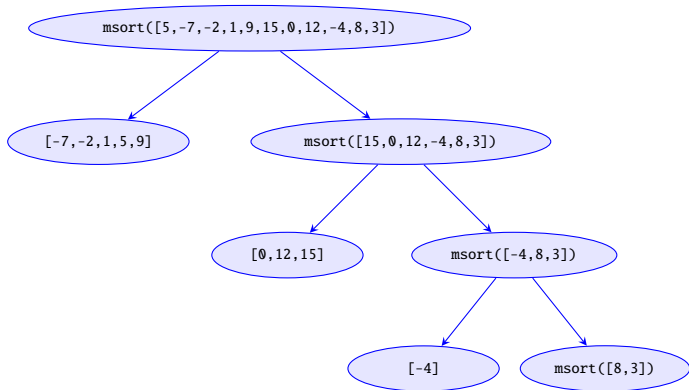
Ühildusmeetodil sorteerimine

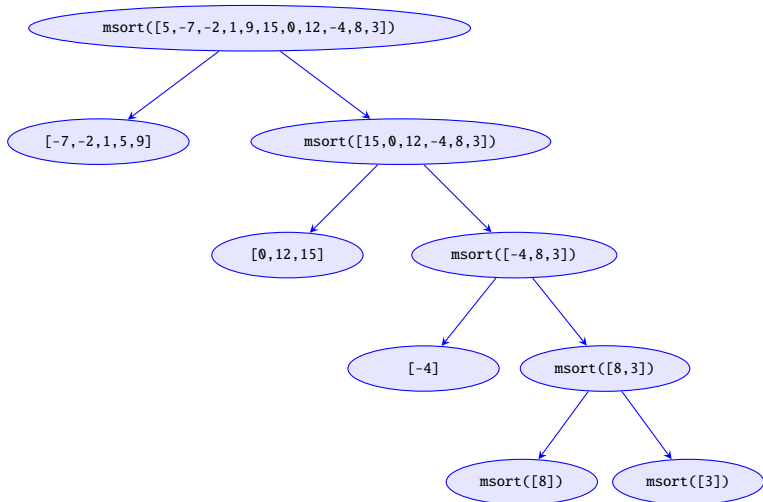
Ühildusmeetodil sorteerimine

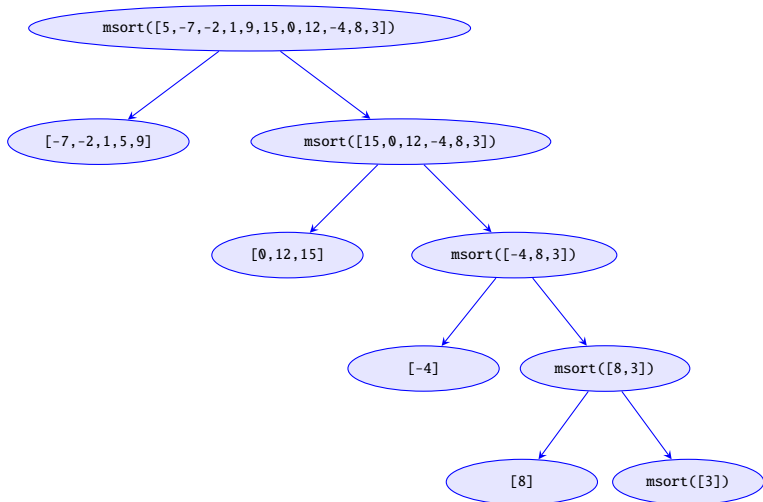
Ühildusmeetodil sorteerimine

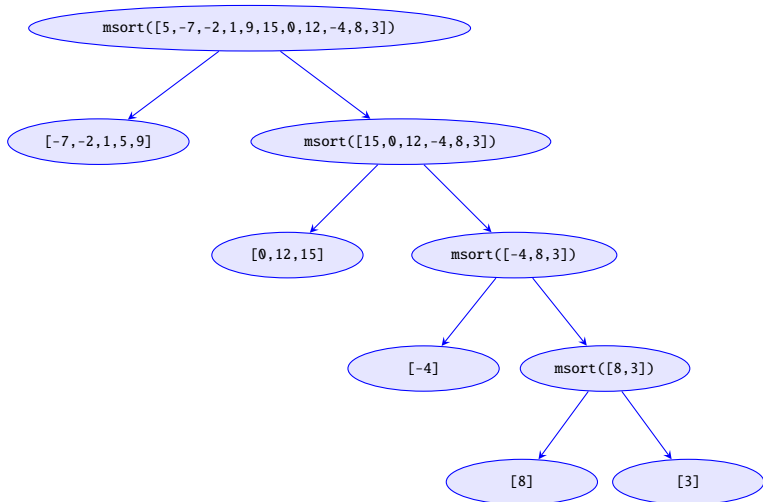
Ühildusmeetodil sorteerimine

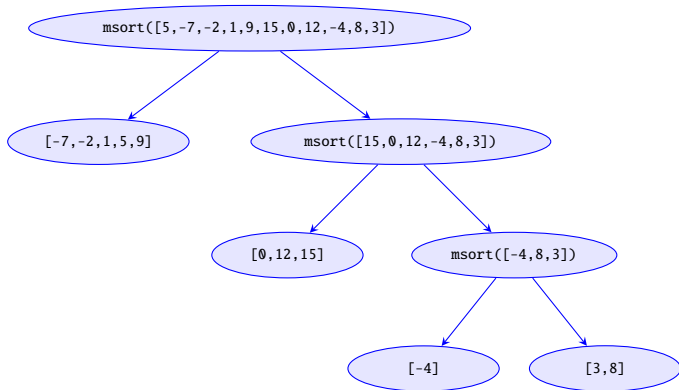
Ühildusmeetodil sorteerimine

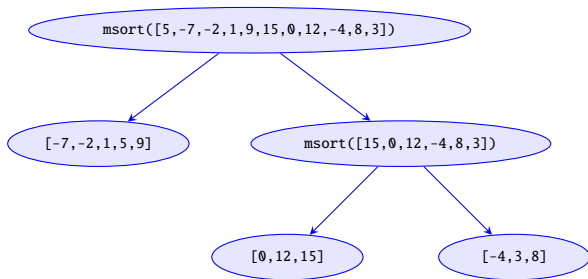
Ühildusmeetodil sorteerimine

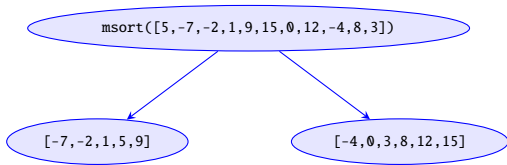
Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

$[-7, -4, -2, 0, 1, 3, 5, 8, 9, 12, 15]$

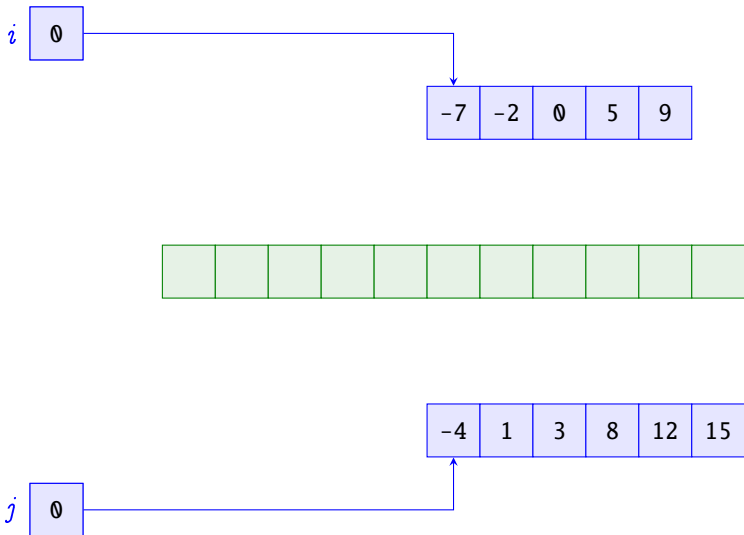
Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

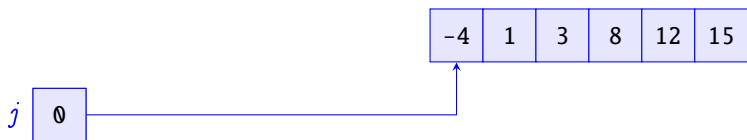
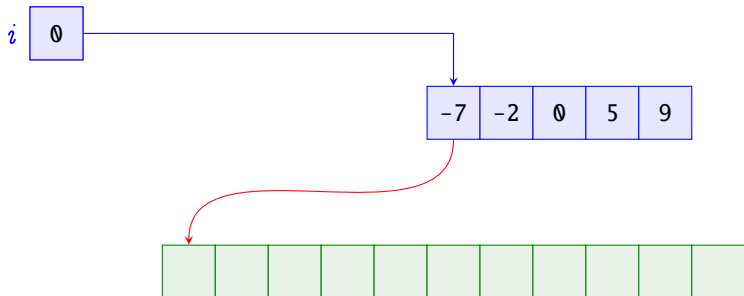
```
def merge(left, right):  
    result = []; i = 0; j = 0  
    while (i < len(left) and j < len(right)):  
        if (left[i] <= right[j]):  
            result.append(left[i]); i += 1  
        else:  
            result.append(right[j]); j += 1  
    result += left[i:]  
    result += right[j:]  
    return result
```

```
def mergeSort(a):  
    if len(a) < 2: return a  
    mid = len(a) // 2  
    left = mergeSort(a[:mid])  
    right = mergeSort(a[mid:])  
    return merge(left, right)
```

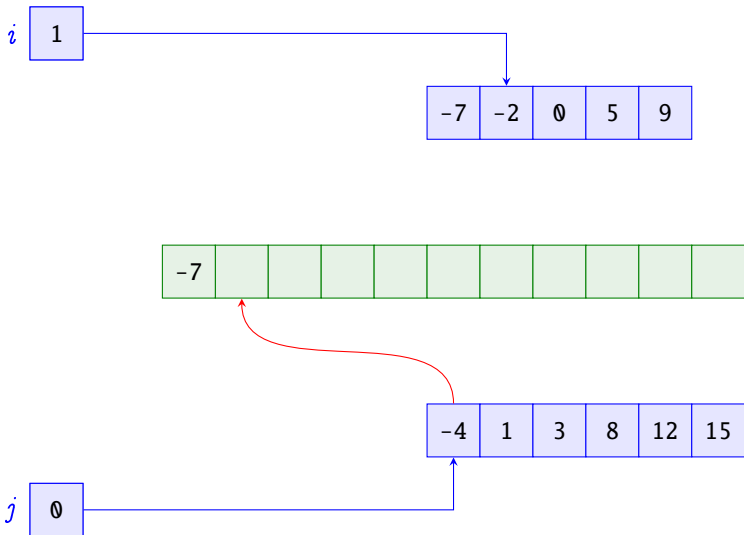
Ühildusmeetodil sorteerimine

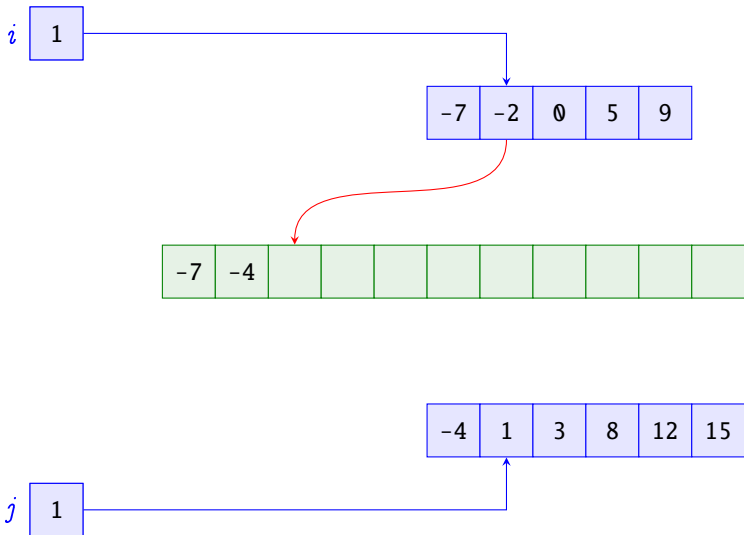
Ühildusmeetodil sorteerimine

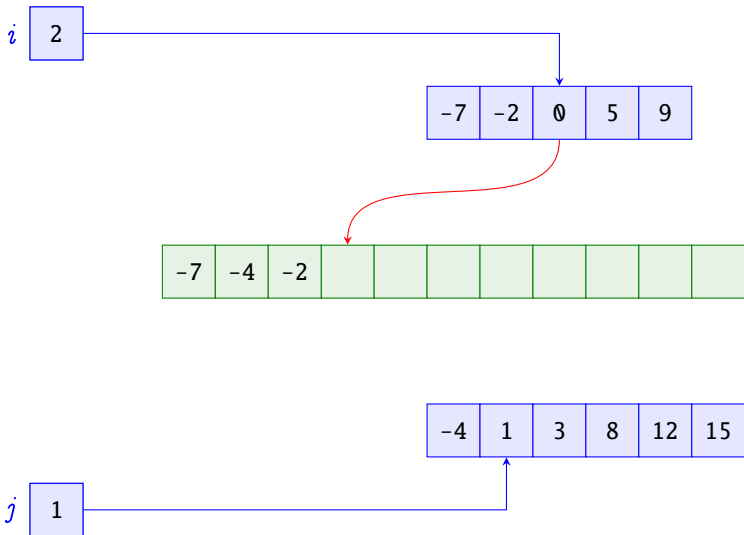
Ühildusmeetodil sorteerimine

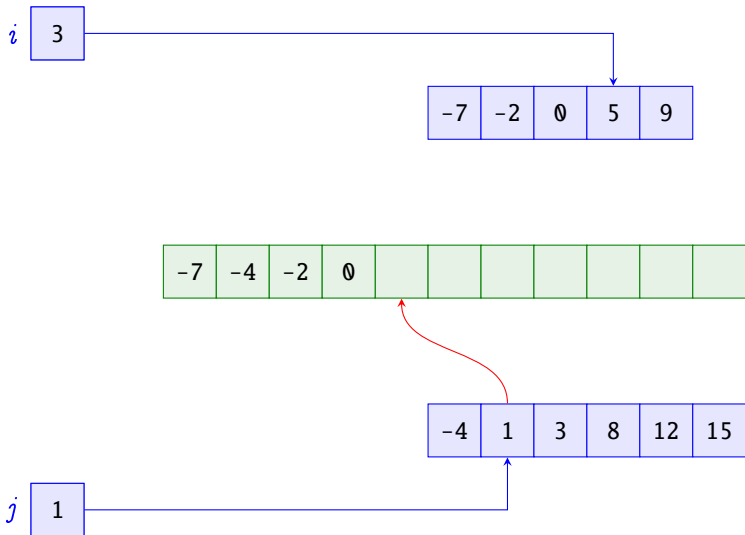
Ühildusmeetodil sorteerimine

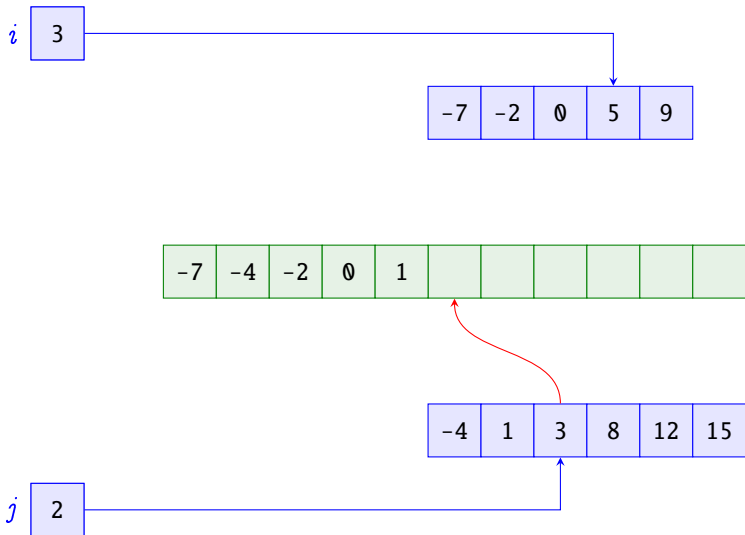
Ühildusmeetodil sorteerimine

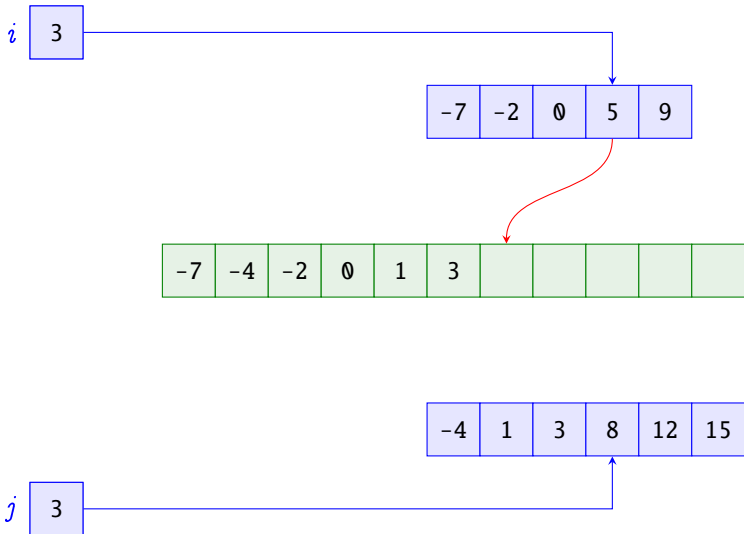
Ühildusmeetodil sorteerimine

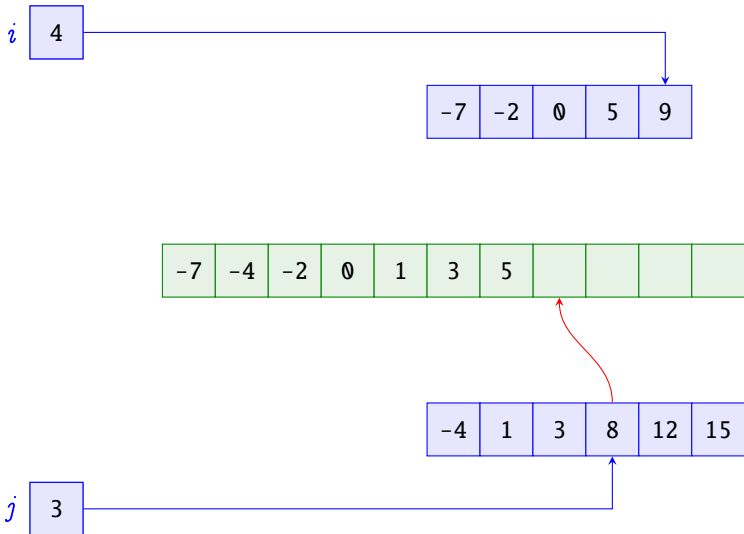
Ühildusmeetodil sorteerimine

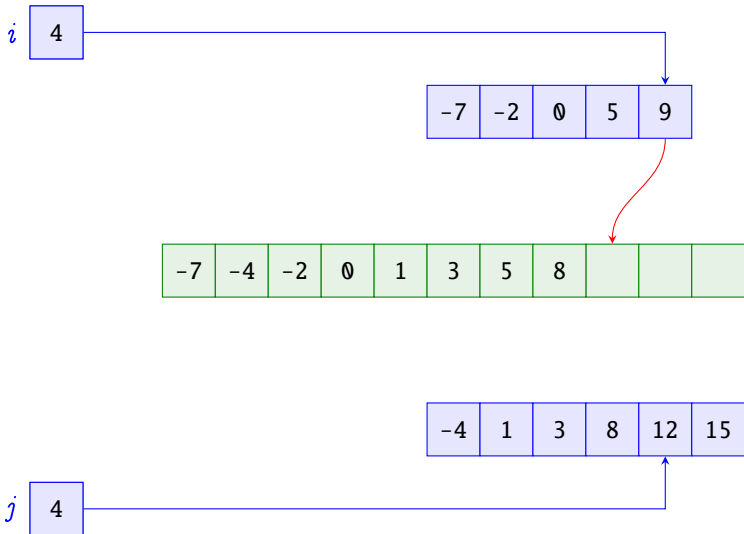
Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

Ühildusmeetodil sorteerimine

i

5

-7	-2	0	5	9
----	----	---	---	---

-7	-4	-2	0	1	3	5	8	9		
----	----	----	---	---	---	---	---	---	--	--

-4	1	3	8	12	15
----	---	---	---	----	----

j

4

Ühildusmeetodil sorteerimine

i

5

-7	-2	0	5	9
----	----	---	---	---

-7	-4	-2	0	1	3	5	8	9	12	15
----	----	----	---	---	---	---	---	---	----	----

-4	1	3	8	12	15
----	---	---	---	----	----

j

6

Ühildusmeetodil sorteerimine

- Kahe järjestatud massiivi ühildamine on lineaarne.
- Igal rekursiooni väljakutsepuu tasemel kõik vastavad alam-massiivid lõikumatud.
- Seega on ka igal tasemel tehtav töö lineaarne.
- Kuna massiivid tükeldatakse alati pooleks, siis on väljakutsepuu sügavus $\log n$.
- Seega on ühildusmeetodi keerukus $\mathcal{O}(n \cdot \log(n))$.

Suur tänu osalemast

ja

kohtumiseni!